

Posudek oponenta **rigorózní práce** studentky **Mgr. Anny Mikanové**
Filozofická fakulta Univerzity Karlovy

**„Rodinná péče o seniora se zaměřením na možné zdroje podpory
neformálních pečujících“**

**„Family care for the elderly focusing on possible sources of support for
informal carers „**

předkládané v roce 2019 na katedře sociální práce

Tématem rigorózní práce je „Rodinná péče o seniora se zaměřením na možné zdroje podpory neformálních pečujících“. Téma práce je značně aktuální a potřebné vzhledem k demografickému stárnutí populace a prodlužující se střední délky života, stále frekventovanější diagnostice kognitivní poruchy i rozmanitých stavů závislosti starších osob. Většina seniorů je pak opečovávána v domácím prostředí, uprostřed rodiny. Autorka předkládá proklamace potřeb osob, které pečují o své blízké, starší členy rodiny a hledá způsoby forem pomoci této společensky významné skupině. V ČR v podstatě chybí propracovaný systém osvěty a forem pomoci, který by kvalitně reflektoval a saturoval zdravotní i sociální potřeby rodinných (i neformálních) pečujících. Rigorózní práce je tedy zaměřena na zdroje podpory neformálním pečujícím při péči o nesoběstačného seniora a na to, jak je pečující využívají. Autorka rigorózní práce vychází z předpokladu, že pro účinné nastavení podpůrných strategií je nezbytné detailně zkoumat situaci pečujících osob.

Rigorózní práce je členěna na část teoretickou (s. 8-48) a část metodologickou (s. 48-99), seznam použité literatury (s. 108-117) a přílohy I., II., III. (s. 118-120). Autorka ve čtyřech kapitolách teoretické části zužuje své téma pohledu od vymezení rodinné péče (s. 10-17), problematiku pečujících osob (s. 17-26), genderovou problematiku rodinné péče (s. 26-33) a podporu neformálních pečujících (s. 33-45); následuje metodologická část (s. 48- 57), výsledky empirického šetření (s. 57- 99), diskuse (s. 99-104) a závěr (s. 104-107).

Teoreticky je problematika dobře zvládnuta na potřebné úrovni oborově i mezioborově a zcela jistě lze doporučit publikování této práce (nebo jejích částí). S postupujícími předkládanými tématy autorka této práce získává na jistotě i přesvědčivosti. Celkově je literárně - přehledová část zpracována kvalitně s výbornou znalostí problematiky a současných pramenů včetně výzkumných studií. Formálně je práce v pořádku, je čtivá, psaná srozumitelným způsobem, nejsou v ní gramatické chyby. Rozsáhlá je citace literárních pramenů českých i zahraničních.

Autorka předkládané rigorózní práce v teoretické části zachytila a popsala relevantní aspekty rodinné a neformální péče, výborně dokladuje problematiku motivace, potřeb, zvládnání, fáze, podstatu rodinné péče, formy pomoci a podpůrných služeb na pomoc pečujícím rodinám. Nechybí strategické dokumenty podporující péči rodin. Autorka také velmi dobře popisuje význam problematiky svépomocných skupin.

Empirická část (metodologická) kvalitativní je zaměřena na zkoumání možných zdrojů podpory neformálních pečujících o nesoběstačného seniora. Cílem je přinést komplexní pohled na problematiku rodinných pečujících o seniora a na možnosti jejich podpory se zaměřením na svépomocné skupiny. Cílem první části výzkumné studie je zkoumat téma rodinné péče z pohledu rodinných pečujících v souvislosti s uvedením faktů v části teoretické. Cílem druhé výzkumné studie je v návaznosti na zjištěné potřeby a těžkosti pečujících z první části výzkumu zkoumat svépomocné skupiny jako zdroj podpory a zjistit, jak samotní pečující využívají a nahlíží na tento zdroj podpory. Empirická část zahrnuje kvalitativní výzkumnou studii - individuální rozhovory (10 žen a 10 mužů) a focus group (4 ženy). Autorka zkouá oblasti motivace, podobu péče, těžkosti, potřeby pečujících a svépomoc. Výzkum shrnuje dobře zacílené otázky se zaměřením na analýzu rozhovotů. Autorka také dobře pracuje s prameny metodicky i průhledně, cituje uvedené zdroje. Tato práce se tak stává inspirací pro další výzkumné projekty v této oblasti a právem se tak může stát předmětem obhajoby.

Závěrem mi dovolu konstatovat, že rigorózní práce paní Mgr. Anny Mikanové „Rodinná péče o seniora se zaměřením na možné zdroje podpory neformálních pečujících“ splňuje požadavky kladené na rigorózní práci, a proto ji doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikaci: „výborně“.

dne 12.3. 2019

PhDr. Eva Jarolímová, Ph.D.

Drobně doplňující otázky k obhajobě:

- 1) K motivům péče rodinných příslušníků, je rozhodnutí pečovat o blízkého vždy rozhodnutím dobrovolným?
- 2) Jak byla stanovena kategorie „délka péče“, podle jakých kritérií?